

Bevezetés az egészségügyi jogi ismeretekbe I.

4. hét

A jogállamiság

1.) A hatalom megosztásának, a hatalmi ágak elválasztásának, kölcsönös korlátozásának és egyensúlyának elve.

Az állam funkcióiban hatalmi áganként a törvényhozás, a végrehajtás és az igazságszolgáltatás (bírói) ragadhatók meg. A funkciókat megvalósító hatalmakat szervezetileg és személyileg is el kell különíteni egymástól. A hatalommegosztás elvének megfelelően a hatalmi ágak egymás tevékenységét kölcsönösen ellenőrzik, ellensúlyozzák érdemben korlátozzák. Hatásköreik gyakorlása során, azonban együttműködésre kötelesek.

2.) A hatalom erőszakos megszerzésének és kizárólagos gyakorlásának tilalma

A társadalom egyetlen szervezetének, egyetlen állami szervnek vagy állampolgárnak a tevékenysége sem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és egyben köteles fellépni.

3.) Többpártrendszerű szabad választásokon alapuló népképviselőlet

„A Magyar Köztársaságban a pártok az Alkotmány és az alkotmányos jogszabályok tiszteletben tartása mellett szabadon alakulhatnak és szabadon tevékenykedhetnek. A pártok közreműködnek a népakarat kialakításában és kinyilvánításában. A pártok közhatalmat nem gyakorolhatnak.

4.) Közvetlen néprészvételi formák alkalmazása

a közvetlen (nem képviselői) demokrácia lényege, hogy az állampolgárok személyesen vesznek részt a törvényhozásban, a közügyek vitelében.

5.) Alkotmánybíráskodás:

működésének középpontjában a jogszabályok felülvizsgálata, az Alkotmány értelmezése, valamint az állampolgári alapjogok védelme áll. Az alkotmánybíráskodás egyik jellemzője, hogy a döntésekkel szemben jogorvoslatnak nincs helye, azok minden személyre és szervekre kötelezőek.

6.) Közigazgatási bíráskodás:

a közigazgatási szervek hatósági munkájuk során érintik az állampolgárok jogait és törvényes érdekeit- mint a hatalom mindenkori megjelenítői- vesznek részt az állampolgári életviszonyok alakításában. A közigazgatási bíráskodás "lehetővé teszi az egyedi hatósági határozatok általános bírói felülvizsgálatát." 25

7.) Bírói függetlenség:

a bírói függetlenség magában foglalja az ítélező bíró függetlenségét. "A bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve "

8.) Önkormányzatiság:

a helyi önkormányzás jogának " alanya az adott közigazgatási egység (község, város, megye) választópolgárainak közössége, amely az önkormányzat jogát a képviselő-testület útján vagy közvetlenül népszavazással gyakorolja "

9.) Jogbiztonság elve:

a jogállamisághoz szervesen kapcsolódik a jogbiztonság elve. "A jogbiztonság az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak egyértelműek, hatásukat tekintve pedig kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatólag legyenek "

Magyarország Alaptörvénye

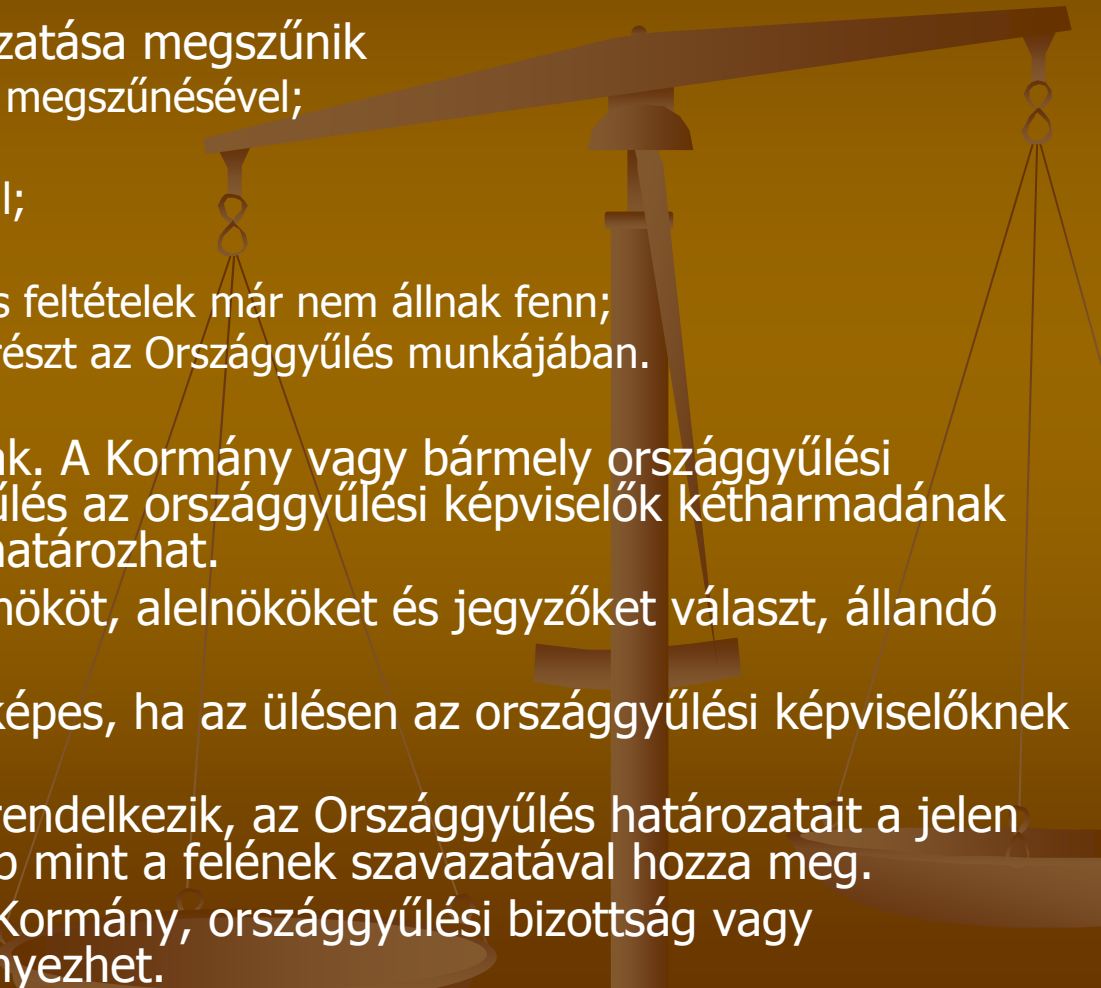
ALAPVETÉS

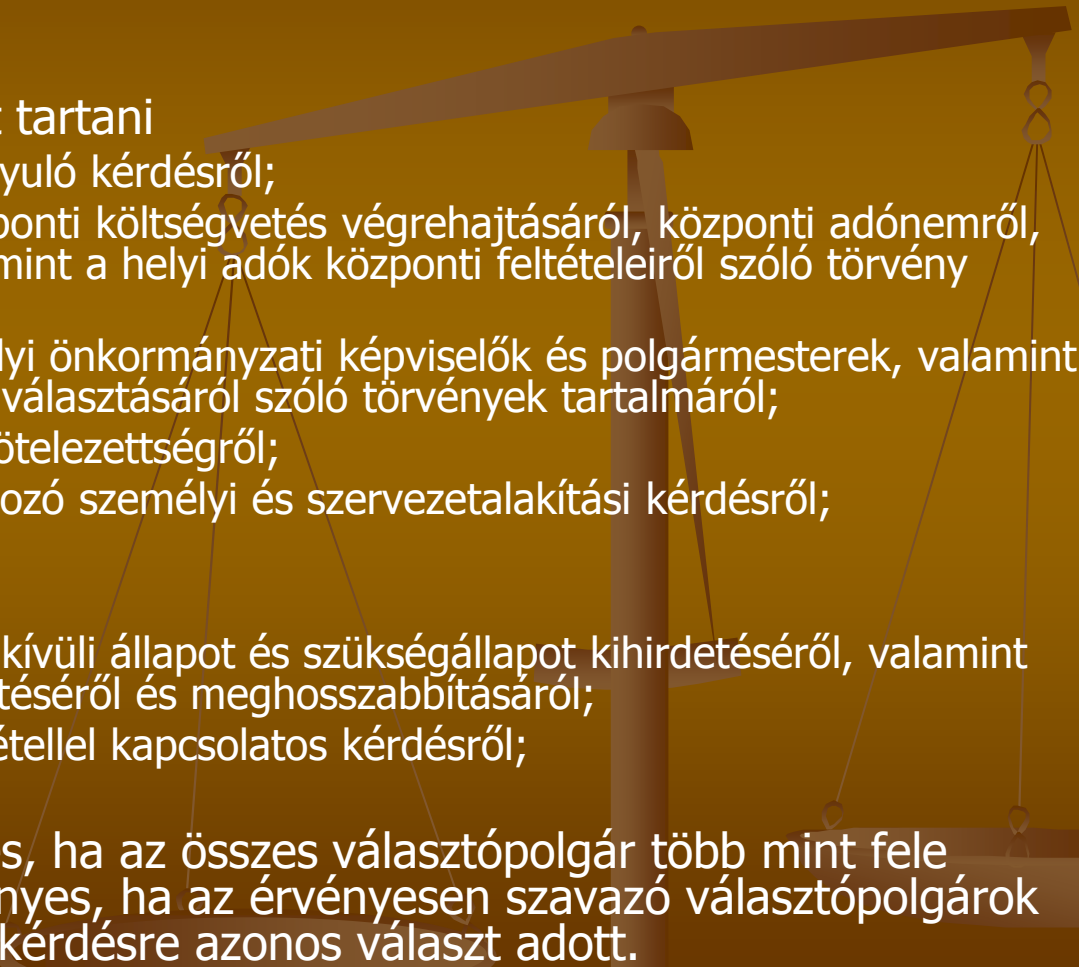
- Magyarország független, demokratikus jogállam, államformája köztársaság.
- A közhatalom forrása a nép hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja.
- A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik. Senkinek a tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetve kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és köteles fellépni.
- Az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult.
- Születésével a magyar állampolgár gyermeke magyar állampolgár. Senkit nem lehet születéssel keletkezett vagy jogszerűen szerzett magyar állampolgárságtól megfosztani.
- Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. Magyarország támogatja a gyermekvállalást.
- Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik. Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit, fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.
- Magyarország a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti.
- Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.

Az Országgyűlés

- **MAGYARORSZÁG** legfőbb népképviselői szerve az Országgyűlés.
 - megalkotja és módosítja Magyarország Alaptörvényét; törvényeket alkot;
 - elfogadja a központi költségvetést, és jóváhagyja annak végrehajtását;
 - felhatalmazást ad a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére;
 - megválasztja a köztársasági elnököt, az Alkotmánybíróság tagjait és elnökét, a Kúria elnökét, a legfőbb ügyészt, az alapvető jogok biztosát és helyetteseit, valamint az Állami Számvevőszék elnökét;
 - megválasztja a miniszterelnököt, dönt a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdésről;
 - feloszlatja az alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testületet;
 - határoz a hadiállapot kinyilvánításáról és a békekötésről;
 - különleges jogrendet érintő, valamint katonai műveletekben való részvétellel kapcsolatos döntéseket hoz;
 - közkegyelmet gyakorol;
- Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.
- Az Országgyűlés megbízatása az alakuló ülésével kezdődik, és a következő Országgyűlés alakuló üléséig tart. Az alakuló ülést - a választást követő harminc napon belüli időpontra - a köztársasági elnök hívja össze.
- Az Országgyűlés kimondhatja feloszlását. A köztársasági elnök a választások egyidejű kitűzésével feloszlatja az Országgyűlést, ha a miniszterelnöknek javasolt személyt negyven napon belül nem választja meg, vagy a költségvetést március 31-ig nem fogadja el.

Az Országgyűlés II.

- Az országgyűlési képviselők jogai és kötelezettségei egyenlők, tevékenységüket a köz érdekében végzik, e tekintetben nem utasíthatók. Az országgyűlési képviselőt mentelmi jog és a függetlenségét biztosító javadalmazás illeti meg.
 - Az országgyűlési képviselő megbízatása megszűnik
 - az Országgyűlés megbízatásának megszűnésével;
 - halálával;
 - összeférhetetlenség kimondásával;
 - lemondásával;
 - ha a megválasztáshoz szükséges feltételek már nem állnak fenn;
 - ha egy éven keresztül nem vesz részt az Országgyűlés munkájában.
 - Az Országgyűlés ülései nyilvánosak. A Kormány vagy bármely országgyűlési képviselő kérelmére az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával zárt ülés tartásáról határozhat.
 - Az Országgyűlés tagjai sorából elnököt, alelnököket és jegyzőket választ, állandó bizottságokat alakít.
 - Az Országgyűlés akkor határozatképes, ha az ülésen az országgyűlési képviselőknek több mint a fele jelen van.
 - Ha az Alaptörvény eltérően nem rendelkezik, az Országgyűlés határozatait a jelen lévő országgyűlési képviselők több mint a felének szavazatával hozza meg.
 - Törvényt a köztársasági elnök, a Kormány, országgyűlési bizottság vagy országgyűlési képviselő kezdeményezhet.
-

-
- Legalább kétszázezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendel el. A köztársasági elnök, a Kormány vagy százezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendelhet el. Az érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.
 - Országos népszavazás tárgya az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó kérdés lehet.
 - Nem lehet országos népszavazást tartani
 - az Alaptörvény módosítására irányuló kérdésről;
 - a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, központi adónemről, illetékről, járulékról, vámról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvény tartalmáról;
 - az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásáról szóló törvények tartalmáról;
 - nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről;
 - az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdésről;
 - az Országgyűlés feloszlásáról;
 - képviselő-testület feloszlásáról;
 - hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről, valamint megelőző védelmi helyzet kihirdetéséről és meghosszabbításáról;
 - katonai műveletekben való részvétellel kapcsolatos kérdésről;
 - közkegyelem gyakorlásáról.
 - Az országos népszavazás érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.